

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לא.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ג מהל' גיטות
הלכה ב:
יא ב ג מ"י סס טו"ע
ח"מ סימן שנה:
יב ד ה מ"י פ"ג מהל'
שבת הלכה יב:

תוספות ר"ד

א"ר אבין הוורק חץ
מתחילת ד' לסוף ד' וקורע
שיראין בהליכתו פטור
שעקירה צורך הנחה היא.
פי' ומהיהא שעתא אתחילה
לה מלאכה והלכך אע"ג
דחובב סמוך מקמי הנחה
אתיא ליה פטור הואיל (ל)
וכן עקיר להנחה אתיא
לה מיתה ותשלומין באין
באחד ולא תימא תשלומין
קריא למיתה: תניא הגונב
כיס בשבת חייב. פי'
חייב בתשלומין אע"פ
שנהרג שכבר נתחייב
בגיבה קודם שיכובד ליד
איסור שבת פי' דמשעה
דאגבהה קניא שהגבהה
קריא בכ"מ אפילו ברה"ר.
ופי' אף להתחייב באונסים
מתחייב בנפשו לא הוי
עד דמפיק ליה היה
מגרר ויוצא פירוש שלא
הגביהו ברשות הבעלים
ולא קנאה אלא בהוצאה
סודר ומורה מוקי לה
בגון דשרייה בבורא שאין
הכיס בעין שאם הוא
בעין אי' לזכות בו אלא
בעל הכיס בא ונטלו.

א) נראה דל' הואיל דהא
דקא עקיר להנחה תמיא לה
הי מה מיתה ותשלומין וכו'.

והוא שהדליק את הגדיש בצבת פטור מפני שידון צנפשו והיינו מיתה
לזה משום שבת ותשלומין לזה משום גדיש אלא על כרחך חשיב מיתה
ותשלומין לאחד ואילו ולא מתחייב מיתה בשביל אדם אלא לשמים וה"ג
אכילת תרומה וקריעת שיראין הוי מיתה ותשלומין לאחד ור"י ראה
לישצב פי' הקונט' דחשיב הכא מיתה
לזה ותשלומין לזה לפי שהן ב' מעשים
אכילת תרומה וקריעת שיראין וכן
פלוגי בל על צדו של פלוני הס' ב'
עדות שהיו יכולין להעיד עליו בלא
הצט ועל הצט בלא עליו פלוני בל
על נערה המאורסה פלונית זימנה
אצל מדליק גדיש הכל בל על מעשה
אחד ולכן חשיב מיתה ותשלומין לאחד
ואין נראה לרשב"א דהא אמר רב
יוסף צפ"ק דסנהדרין (דף ט: ושם)
הביא הבעל עדים שזימנה והביא
האז עדים והזימום לעדי הבעל עדי
הבעל נהרגים ואין משלמין ממון חזר
והביא הבעל עדים והזימום לעדי
האז עדי האז נהרגין ומשלמין ממון
ממון לזה פירוש לבעל שר"י להפסיקו
כמוצא ונפשות לעדים והתם על
הזמנה אחת בל להס הכל ונראה לר"ת
דכא דוקא גבי עדים וזמנים אית
ליה דממון לזה ונפשות לזה חייב
משום דזעיגן שתמקיים הומה כלפי
כל אחד ומיהו ממון ונפשות צד
גברא פטור כיון דמתקיים צו קלמ
הזמנה אצל בעלמא מודה רבא דממון
לזה ונפשות לזה פטור דהא גדי סמוך
לו ועבד כפות לו דתנן פטור ומוקמינן
בפרק כ"ל דהרגל (ב"ק דף כג: ושם)
בגדי דחד ועבדא דחד ועד דרעא
גופיה אית ליה בפרק בן סורר ומורה
(סנהדרין דף עז.) דרודף ששבר כלים
צין של נרדף צין של כל אדם פטור
אע"ג דהוי מיתה לנרדף ותשלומין
לבעל הכלים ומיהו התם גבי רודף
רבה גרם כדמוכח בהגחל בתרא (ב"ק
דף ק"א: ושם) צפ"ק דסנהדרין (דף יז: הוי
רעא ועוד אומר ר"ת דע"כ לכת' מיתה
לזה ותשלומין לזה פטור דהא
קיס ליה דדרבה מיניה דפטור נפקא לן

מלא יהיה אסון וגו' והתם הוי מיתה לאשה ותשלומין לבעל שהולדות שלו ואומר ר"י דאיה רחיה דהתם כיון שהולדות הן בגוף האשה
חשיב מיתה ותשלומין לאחד מדע דבפרק בן סורר ומורה (שם דף עז.) דעי למיז כשאין אסון בנפשו אלא בגוף האשה
דבנפשות שבתיה הכתוב מדבר משום דהוי מיתה לזה שרצה להורגו ותשלומין לבעל ואפי' הכי כשיש אסון פטור והיינו משום דחשיב
מיתה ותשלומין לאחד לפי שהן בגוף האשה דכפרישית ור"י"א אומר דכלל מקום מיתה לזה ותשלומין לזה חייב ועבד כפות לו ורודף שאני
דניחן להליל לכל אדם ומיז מיתה (אף לבעל העבד ולבעל הכלים) ולהכי חשיב מיתה ותשלומין לאחד ואע"ג דמעיקרא בפרק
בן סורר (ג"ז סז) חשיב רודף מיתה לזה ותשלומין לזה לפי המסקנא דקאמר אלא לא שגא חזר צו מאותה סברה וה"פ אלא לא שגא משום
דהוי מיתה ותשלומין לאחד והכא חשיב מיתה ותשלומין לאחד כמו במדליק גדיש: **שעקירה** צורך הנחה היא. קשה דאמרין
במרוצה (ב"ק דף ע:.) גבי גנב ומכר צבת דפטור כגון דלמר ליה זרוק גניבותין לחזרי וסיקני לי חזרי גניבותין ופריך מבי מטי לאזיר
חזירי קנה ומתחייב בנפשו משום שבת לא הוי עד שנתנו ומאי פריך והא עקירה צורך הנחה היא כדאמר הכא ופריש' אמי שפיר
דפירש דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה ואפי' קאמר רב מנסך ממש בהניקין (גיטין דף כג: ושם) ולא קא מפטור משום דקיס ליה דדרבה
מיניה דרדבי ירמיה דמשעת הגבהה קונה ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך והשתא רבי ירמיה לית ליה דהגבהה צורך ניסוך היא
וה"ה דלית ליה דעקירה צורך הנחה היא ולא הוי מפליג צין מצי לאהדורי ללא מצי לאהדורי מדע ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה
אמאי נקט רבי אצין ורק חן לניקוט מעביר אלא ודאי כי הדדי ניהו ומאן דפליג אמעביר פליג נמי אזורק ואליבא דרבי ירמיה פריך
במרוצה (ב"ק דף ע: ושם) אצל אס אפשר לניסוך בלא הגבהה לא פליג רבי ירמיה אדרבי אצין ובהגחל בתרא (שם דף ק"א.) משמע
קלמ דרבי ירמיה פליג אדרבי אצין גבי חזרו לומר אף המנסך דקאמר התם מעיקרא סבור דרדבי אצין ולצדק סבור דרדבי ירמיה
[ומיהו י' לדחות דמעיקרא סבור דרמיה לרדבי אצין ולצדק סבור דרמיה לר' ירמיה]: **דאי** בעי גחין ואבי"ל. פי' דקונט' למטה
מג' דלא הויא הגבהה וקשה לר"י דמה שייך הגבהה בדבר שהוא תופס בידו או בפיו דונתן בידה אמר רחמנא ואמרין בגיטין (דף עט.)
זרק לתוך קלתה מגורשת קשורה אע"פ שאינה תלויה אע"ג דמיירי צרשות הבעל ואפי' מאן דבעי התם תלויה אינו מנריך שתהא גבוה
ג' אלא נראה לר"י (ה"ה פ"ד) דאי בעי גחין ואכיל אס הוא צראש קנה יכול הוא לשחות ולתוחבה עד בית צליעתא אע"ג דבהך אכילה
אנו עושה כן והויא הגבהה זו לצורך אכילה מ"מ הואיל ויכול להתחייב בלא הגבהה לאו צורך אכילה היא וה"ה דלממר דאפשר
לאכילה בלא הגבהה כגון אס תחבה לו תנינו: **הכא** נמי ניבא הגבהה צורך הוצאה היא. ללישנא דאי בעי לאהדורי לא מצי מיהדר
א לא פריך מידי אצל ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה פריך דהכא נמי אי אפשר להנחה בלא הגבהה אע"ג דאפשר בגרייה כן
לי עקירה זו כמו עקירה אחרת דמ"מ האיסור מתחיל משעת הגבהה דאס היה אחר עושה עקירה לא היה מתחייב בהנחה נמצא
עקירה גורמת החיוב ועד שעת הנחה מושך החיוב: **ניבא** הגבהה צורך הוצאה היא. תימה לפר"ת דהגבהה קונה פחות משלשה טפחים
ו' מאי פריך והא כיון דקנאה קודם התחלת העקירה דעקירה לא הויא עד שיגביה שלשה דלמטה משלשה הוי כלצוד כדאמרין בהמוציא
(שבת דף פ. ושם) העביר חצי גרוגרת דרך עליה חייב ואם כן דין הוא שיתחייב כמו לכן עוזי דאמר מהלך כעומד דמי דחייב לפי
שקנאה קודם שהתחיל העקירה ואומר רשב"א דמשעת ר"י דכל ענין גונב כיס אפילו מונח על גבי מקל שהוא גבוה שלשה טפחים
שבת הקנין והעקירה צבת אחת: **שהגביהו** ע"פ מנת להצניעו ונבדל דהוציא. ואם תאמר וכיון דסלקא דעמיה השתא
דמיחייב אהך הולאה אס כן הרעא קושיא לדומקין דלורך הולאה היא ויש לומר דסלקא דעתין הא דנמלך והואיל הוי עקירה שניה:

מהלך

וקרע שיראים. בשעה שזולעה ואע"ג דמיתה לאו משום ממונה דניחן
אמאי ליה מיפטור וסבירא ליה לרב אשי מיתה לזה ותשלומין לזה
פטור: **שעקירה** צורך הנחה היא. הלכך אע"ג דחייב ממון מקמי
הנחה אמאי ליה פטור הואיל וצין עקירה והנחה אמאי ליה מיתה
ותשלומין צאין כלאחד שעקירה צורך
הנחה היא ומהיהא שעתא אתחילה לה
מלאכה: **דאי בעי גחין.** למטה מג'
טפחים ואכיל וצביר מג' לאו הגבהה
היא: **לא מצי לאהדורה.** משזרק את
החץ הלכך משעת עקירה סופו
לקרוע לו שיראין: **הכא מצי מהדר**
ליה. הלכך לא אמר' משעת הגבהה
אתחילה לה אכילה: **המעביר** סיון.
צידו בהליכה: **הגונב** כיום צצבת.
הגביהו צרשות הצעלים והואיל
לר"ה: **חייב.** בתשלומין אף על פי
שנהרג: **שכבר נתחייב בגיבה.** לשלם
דהגבהה קונה ככל מקום וקמה לה
צרשותיה אף להתחייב צאונסים:
היה מגרר ויואל. שלא הגביהו צרשות
הצעלים ולא קנאו אלא בהולאה
מנשות הצעלים פטור שאיסור שבת
כו': **ואמאי.** כי הגביהו צרשות
הצעלים וקנאו אמאי חייב נימא
משעת הגבהה אתחילה לה הולאה:
וכה"ג מי חייב. משום שבת: **לכך.**
להוציאו: **לא תימא בהגביהו ע"מ**
להצניעו אלא הגביהו ע"מ להוציאו.
דקשיא לך נימא הגבהה צורך הולאה
היא: **הכא צמאי עסקינן כשעמד.**
ועמידתו היא הנחה לעקירה ראשונה
ואין חיוב שבת בזה לו ע"י עקירת
חפץ הראשונה אלא ע"י עקירת גופו
שעוקר ע"מא אחר העמידה על מנת
להוציא ועקירת גופו כעקירת חפץ:
אורחיה הוא. ואין עמידתו הנחה
לצטל עקירה ראשונה ממלאכת שבת:
פטור

הפצצים מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פטור שלא היתה עקירה משעה
ראשונה לכך לא תימא ע"מ להצניעו אלא אימא ע"מ להוציאו הכא במאי עסקינן
הכשעמד עמד למאי אי לכתף אורחיה הוא אלא בעומד לפוש אבל לכתף מאי
פטור
מלא יהיה אסון וגו' והתם הוי מיתה לאשה ותשלומין לבעל שהולדות שלו ואומר ר"י דאיה רחיה דהתם כיון שהולדות הן בגוף האשה
חשיב מיתה ותשלומין לאחד מדע דבפרק בן סורר ומורה (שם דף עז.) דעי למיז כשאין אסון בנפשו אלא בגוף האשה
דבנפשות שבתיה הכתוב מדבר משום דהוי מיתה לזה שרצה להורגו ותשלומין לבעל ואפי' הכי כשיש אסון פטור והיינו משום דחשיב
מיתה ותשלומין לאחד לפי שהן בגוף האשה דכפרישית ור"י"א אומר דכלל מקום מיתה לזה ותשלומין לזה חייב ועבד כפות לו ורודף שאני
דניחן להליל לכל אדם ומיז מיתה (אף לבעל העבד ולבעל הכלים) ולהכי חשיב מיתה ותשלומין לאחד ואע"ג דמעיקרא בפרק
בן סורר (ג"ז סז) חשיב רודף מיתה לזה ותשלומין לזה לפי המסקנא דקאמר אלא לא שגא חזר צו מאותה סברה וה"פ אלא לא שגא משום
דהוי מיתה ותשלומין לאחד והכא חשיב מיתה ותשלומין לאחד כמו במדליק גדיש: **שעקירה** צורך הנחה היא. קשה דאמרין
במרוצה (ב"ק דף ע:.) גבי גנב ומכר צבת דפטור כגון דלמר ליה זרוק גניבותין לחזרי וסיקני לי חזרי גניבותין ופריך מבי מטי לאזיר
חזירי קנה ומתחייב בנפשו משום שבת לא הוי עד שנתנו ומאי פריך והא עקירה צורך הנחה היא כדאמר הכא ופריש' אמי שפיר
דפירש דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה ואפי' קאמר רב מנסך ממש בהניקין (גיטין דף כג: ושם) ולא קא מפטור משום דקיס ליה דדרבה
מיניה דרדבי ירמיה דמשעת הגבהה קונה ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך והשתא רבי ירמיה לית ליה דהגבהה צורך ניסוך היא
וה"ה דלית ליה דעקירה צורך הנחה היא ולא הוי מפליג צין מצי לאהדורי ללא מצי לאהדורי מדע ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה
אמאי נקט רבי אצין ורק חן לניקוט מעביר אלא ודאי כי הדדי ניהו ומאן דפליג אמעביר פליג נמי אזורק ואליבא דרבי ירמיה פריך
במרוצה (ב"ק דף ע: ושם) אצל אס אפשר לניסוך בלא הגבהה לא פליג רבי ירמיה אדרבי אצין ובהגחל בתרא (שם דף ק"א.) משמע
קלמ דרבי ירמיה פליג אדרבי אצין גבי חזרו לומר אף המנסך דקאמר התם מעיקרא סבור דרדבי אצין ולצדק סבור דרדבי ירמיה
[ומיהו י' לדחות דמעיקרא סבור דרמיה לרדבי אצין ולצדק סבור דרמיה לר' ירמיה]: **דאי** בעי גחין ואבי"ל. פי' דקונט' למטה
מג' דלא הויא הגבהה וקשה לר"י דמה שייך הגבהה בדבר שהוא תופס בידו או בפיו דונתן בידה אמר רחמנא ואמרין בגיטין (דף עט.)
זרק לתוך קלתה מגורשת קשורה אע"פ שאינה תלויה אע"ג דמיירי צרשות הבעל ואפי' מאן דבעי התם תלויה אינו מנריך שתהא גבוה
ג' אלא נראה לר"י (ה"ה פ"ד) דאי בעי גחין ואכיל אס הוא צראש קנה יכול הוא לשחות ולתוחבה עד בית צליעתא אע"ג דבהך אכילה
אנו עושה כן והויא הגבהה זו לצורך אכילה מ"מ הואיל ויכול להתחייב בלא הגבהה לאו צורך אכילה היא וה"ה דלממר דאפשר
לאכילה בלא הגבהה כגון אס תחבה לו תנינו: **הכא** נמי ניבא הגבהה צורך הוצאה היא. ללישנא דאי בעי לאהדורי לא מצי מיהדר
א לא פריך מידי אצל ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה פריך דהכא נמי אי אפשר להנחה בלא הגבהה אע"ג דאפשר בגרייה כן
לי עקירה זו כמו עקירה אחרת דמ"מ האיסור מתחיל משעת הגבהה דאס היה אחר עושה עקירה לא היה מתחייב בהנחה נמצא
עקירה גורמת החיוב ועד שעת הנחה מושך החיוב: **ניבא** הגבהה צורך הוצאה היא. תימה לפר"ת דהגבהה קונה פחות משלשה טפחים
ו' מאי פריך והא כיון דקנאה קודם התחלת העקירה דעקירה לא הויא עד שיגביה שלשה דלמטה משלשה הוי כלצוד כדאמרין בהמוציא
(שבת דף פ. ושם) העביר חצי גרוגרת דרך עליה חייב ואם כן דין הוא שיתחייב כמו לכן עוזי דאמר מהלך כעומד דמי דחייב לפי
שקנאה קודם שהתחיל העקירה ואומר רשב"א דמשעת ר"י דכל ענין גונב כיס אפילו מונח על גבי מקל שהוא גבוה שלשה טפחים
שבת הקנין והעקירה צבת אחת: **שהגביהו** ע"פ מנת להצניעו ונבדל דהוציא. ואם תאמר וכיון דסלקא דעמיה השתא
דמיחייב אהך הולאה אס כן הרעא קושיא לדומקין דלורך הולאה היא ויש לומר דסלקא דעתין הא דנמלך והואיל הוי עקירה שניה:

אבל לכתף מאי פטור בו.

אפילו הוי לכתף חייב הוי מצי למיפדך דליפולג צדידיה צין עמד ללא עמד כלל:

מסורת הש"ס

א) צ"ק ק"ח. ב) סנהדרין
ע. ב) צ"ב פו. סנהדרין
עב. שבת נא: תוספתא
ד"ק פ"ט. ד) שבת
ה: עירובין כ: ע"ה.
ה) וכן ראה למר הספר
התם מתחיל האיסור משעת
עקירה. הכא אף האיסור
מתחיל אלא משעת אכילה
דאי בעי גחין ואכיל לית
בלא הגבהה אצל בלא לא
היה אפשר בלא הגבהה היה
מתחיל נמי האיסור משעת
הגבהה. מ"ן. ו) ונ"ע
מו"ק. עירובין עט: ד"ה
צ"ח ומו"ק קדושין סו. ד"ה
אי מצי ומו"ק צ"ק טו: ד"ה
בלא.

גליון הש"ס

גמ' חנוכה כ"ס שבת.
עין יושלמי צ"ק פ"ג
הלכה ד:

הנהגות מהר"ב

רעשבורן

א) תוס' מהל' הכא וכו'
לא פריך מד' ע"י פי'
בסם הולאה דלכך לישנא
נמי פריך ולדבריו צ"ל דרב
צביר ב' אבי המומיז לית
ליה חלבה צבייהו דעבד
הש"ס לעיל בסמוך. ופי'
הולאה וקושיא מקובלת
בסם הרמב"ן והולאה
וקרובים דצריכס לדבריה
בזרז ודוק:

מוסף רש"י

הוורק חץ. שבת (ב"ק
ק"א.) שעקירה צורך
הנחה היא. דכיון צין
עקירה להנחה קרע, נמצא
משעת שבת ומשעת עקירה
(צ"ל קרישה. ב"מ) צאין
כלאחד ולא אמרין משעת
עקירה (צ"ל קרישה. ב"מ)
חייב ממון ומתחייב צנפשו
לא הוי עד שעת הנחה
חן (ב"ק ק"א.) הגונב
כיס בשבת. שהגביהו
וקנאו בהגבהה (סנהדרין
עב.) חייב. להחזיר
ואע"פ שהוציאו אחר כן
לר"ה' ומתחייב בהולאה
מיתה (שם) חייב בתשלומין
ואע"פ שזכו בנפשו
(שבת נא:) דליכא לממר
קס ליה דדרבה מיניה
דליכא הכא שמי רשעות
יחיד (רשב"ם ב"ב פו.)
שכבר נתחייב בגיבה.
בשעה שהגביה הכיס צבת
הבעלים (שבת נא:) ונשכח
חיוב מיתה הבע עליו
לאחר מכן אינו נפטור
מן התשלומין (סנהדרין
עב.) היה מגרר ויוצא.
שלא קנאה בהגבהה אלא
בהולאה מיתה הבעלים
(שבת נא:) ולא קנאו בתוך
הבית. אצל כשיואל לר"ה'
קנאו בשנייה רשות שהוציאו
מנשות הבעלים וזיקר ידו
למטה משלשה וקנאה בידו,
ידו תשובה לו בארבעה
על ארבעה והיה הוא
לו כתלוי. ואע"פ שאין
אנו עושה כן והויא הגבהה
לה נכחיות (סנהדרין
עב.) שלא היתה עקירה
משעת ראשונה לכך.
ובשבת מלאכת משעת
אסרה תורה שמתחיל לכן
אלא שגג כסבור בשבת
שבוים חול או מלאכה זו
מומרת, אצל כי לא נתחייב
פטור מטעמא (שורבין כ:).